

„Edinost“

izhaja dvakrat na dan, razun nedelj in praznikov, zjutraj in zvečer ob 7. uri. O ponedeljkih in po praznikih izhaja ob 9. uri zjutraj.

Naročnina znaša:

Obe izdanji na leto . . . . . glđ. 21.—
Za samo večerno izdanje . . . . . 12.—
Za pol leta, četrt leta in na mesec razmerno.

Naročnino je plačevati naprej. Na naročbe brez priložene naročnine se uprava ne ozira.

Na drobno se prodajajo v Trstu zjutranje številke po 3 nvč., večerne številke po 4 nvč.; ponedeljske zjutranje številke po 2 nvč., izven Trsta po 1 nvč. več.

EDINOST

(Večerno izdanje.)

GLASILO POLITIČNEGA DRUŠTVA „EDINOST“ ZA PRIMORSKO.

Telefon št. 870.

4 nvč.

V edinosti je moč!

Oglasi

se računajo po vrstah v petitu. Za večkratno naročilo s primernim popustom. Poslana, osmrtnice in javne zahvale, domači oglasi itd. se računajo po pogodbi.

Vsi dopisi naj se pošiljajo uredništvu. Nefrankovani dopisi se ne sprejemajo. Rokopisi se ne vračajo.

Naročnino, reklamacije in oglase sprejema upravništvo. Naročnino in oglase je plačevati loco Trst.

Uredništvo in tiskarna se nahajata v ulici Carintia št. 12. Upravništvo, odpravništvo in sprejemanje inseratov v ulici Molin piccolo št. 3, II. nadstr.

Izdajatelj in odgovorni urednik Fran Godnik.

Lastnik konsorcij lista „Edinosti“.

Natisnila tiskarna konsorcija lista „Edinost“ v Trstu.

Častitim našim gg. naročnikom!

Prosimo častite svoje naročnike, da pravočasno obnove naročnino za prihodnje četrtletje, oziroma da poravnajo zastalo naročnino.

Uprava „Edinosti“.

Brzobjavna in telefonična poročila.
(Novejše vesti.)

Praga 30. Na današnji volitvi dveh deželnih poslancev iz nefidejkomisariškega velikoposestva je bilo oddanih 71 glasov, s katerimi sta izvoljena praški kanonik dr. Sedlak in velikoposestnik Mayer v Tasovici.

Dunaj 30. Deželni zbor je vsprejel predlog poslanca dr. Filipoviča, s katerim se poziva vlada, da nemudoma zaprične pogajanja z Ogersko, da sme v državni zbornici prositi za dovoljenje znižati carino na surovo železo in na one izdelke, ki so izdelani še le na pol. Na to je zbornica prešla na dnevni red t. j. k razpravi o proračunskem provizoriju. Deželni zbor je istega vsprejel, kakor tudi predlog o zvišanju davka na akcijsko družbe.

Budimpešta 30. (Zbornica poslancev.) Konec se je ja izjavil Košut, da je vlada sama odgovorna za nezakonito stanje, ki nastane po 1. januarju. Govornik je protestoval proti temu stanju. Ostali govorniki opozicijskih strank so izjavili, da zamore samo odstop Banffyja zboljšati položaj. Baron Banffy je hotel govoriti, na kar je nastal velik hrup; predsednik je prekinil sejo za deset minut.

Ko se ista zopet pričela, je nastal zopet vrišč. Banffy je govoril sicer, toda njegov govor so umeli samo stenografi in je bil po stenografskem protokolu te vsebine, da se vlada pač zaveda svoje odgovornosti, da pa so na sedanjem položaju krivi oni, ki ovirajo delovanje zbornice.

Na to je bila seja zaključena med velikim hrupom.

Pariz 30. Včeraj zvečer je bil glavni shod »Lige patrijotov«, katerega je obiskalo 4000 oseb. Govorilo je mnogo govornikov, ki so povdarjali potrebo, da se vsled situacije, nastale po aferi Dreyfus, ustanovi nova liga patrijotov. Zbor je na to sprejel pravila nove lige. Mir se ni motil.

Pariz 30. Vesti »New-York Herald«, da se je Dreyfus dne 4. t. m. ukreal na neko ladjo, namenjeno na Francozko, oporeka minister za kolonije s pripombo, da se Dreyfus more povrniti na Francozko samo na uradno zahtevo kasacijskega sodišča. Ako se kasacijsko sodišče odloči za to zahtevo, tedaj bode občinstvo obveščeno o tem prej, nego oblasti v Cayenni.

London 30. Iz Honkonga se poroča, da je londonski parnik »Glenason« zadel ob neko skalo in se potopil. Možstvo so deloma rešili in ga spravili v Honkong na suho.

Ob zvršetku in začetku leta.

Nikdo ne bode zahteval od nas, da v ozkem okvirju takega skromnega lista, kakoršen je list »Edinost«, napravimo podrobno bilancijo

o dogodkih minolega leta v tej naši državi, kamo-li da bi hoteli rekapitulovati tudi dogodke v veliki svetovni politiki. Zadovolje naj se torej naši spoštovani čitatelji za danes s tem, da se le v par kratkih potezah spomnimo razvoja stvari v notranjem življenju države ter označimo svoje menenje o položaju našem ob zvršetku leta 1898.

Smo-li avstrijski Slovani napredovali v ravnokar minolem letu?!

Ne nimalo ne — in hkratu: da! in prav veliko.

Minolo leto 1898 se je pričelo pod utisi silnih parlamentarnih viharjev, kakoršnih še ni videla zbornica na Francovem ringu na Dunaju, viharjev, ki so — spremljani po hrupnih demonstracijah pouliških — strmoglavili ministerstvo Badenijevo. Bojni klic v teh viharjih, ob katerih so strasti zbesnele tako, da so zastopniki narodov popolnoma pozabili na dostojanstvo zbornice, na ugled države in tudi na svojo lastno osebno čast, ko so bojevniki — kakor na bojišču, ko se bitka bliža zadnjemu odločilnemu trenutku — stali tako rekoč moč proti možu, ne prošé milosti in ne dovoljevaje milosti — bojni klic v teh viharjih so bile jezikovne naredbe!

Kaj značijo jezikovne naredbe? Z istimi se je dalo narodu češkemu le del onega, kar mu je zagotovljenega v zakonih države in kar mu gre še posebno po stopinji kulture, na kateri stoji, po njega fenomenalnem napredku na vseh poljih človeškega znanja, po njega dovršeni pol. zdrelosti, po njega gospodarskem blagostanju, kar vse se da združiti v kratko označenje: po njega velikanski važnosti za državo!

Le del tega — smo rekli — kar mu gre, so dale jezikovne naredbe narodu češkemu, kajti mnogo je razsodnih politikov slovanskih, ki so celó grajali sedanjo delegacijo naroda češkega, da se je zadovoljila s temi naredbami; da, celó takih glasov je bilo, ki so zahtevali, naj Čehi ugodijo zahtevi Nemcev po odpravi jezikovnih naredeb, da ne bode ta borba za manjšo stvar na potu akciji v velikem stilu za bodočnost vsega avstrijskega slovanstva!

Torej le mal del neoporečne pravice je hotel grof Badeni podeliti narodu češkemu in že to je izzvalo grozne viharje.

Viharje proti pravici! V znamenju krivice, nasilja, nemškega nadeladja in slovanskega tlačanstva se je torej vodil boj, ki je porušil grofa Badenija! Grof Badeni je padel, nemška ulica je triumfovala. Sledil mu je v pavolo poviti nemški liberalce baron Gautsch. V veri, da je nemški opoziciji res le za odpravo »ostroti« jezikovnih naredeb, v veri, da se ublaži razljučen element, ako se premene rečene naredbe v zmislu nemških zahtev, bilo je baronu Gautschu prvo delo, da je »ublažil« jezikovne naredbe. Zastonj ves trud! Jezikovne naredbe so se spremenile, oziroma izdale nove, in Čehi so šli v svojem samozatajevanju tako daleč, da so pogoltnili tudi to grenko krogeljico, in zgodil se je — ako pošteevamo temperament in samoza vest naroda češkega — pravi čudež, da ni nastal vihar nevolje proti vladi in proti češkemu poslancem! In efekt Gautschevemu temu po-

klonu pred nemškimi pretenzijami in češkemu samozatajevanju? Nikakor! Boj se je nadaljeval z nezmanjšano silo, obstrukcija ni odnehala in slej ko prej so se razpaljale strasti v nemških masah, iz česar je izhajal dokaz, da jezikovne naredbe so bile le pretveza in da je cilj nemškim strankam veliko viši. Poslednjim ni bilo do tega, da se odpravijo izmišljene »ostroti« jezikovnih naredeb, ampak uprizorili so one grozne borbe proti vsaki mrvici pravice Slovanom sploh; bila je torej to orjaška borba za germanizacijo Avstrije in za usuznenje slovanskih plemen.

Misija barona Gautcha se je ponesrečila popolnoma, gospod baron ni imel ničesar več opraviti na svojem mestu. Po tem kratkem intermezzu — ki pa je imel vendar to dobro na sebi, da je razkril resnične cilje Nemcev in vso njih zavratnost — je došel grof Thun.

S prvega se je videlo tudi njemu, da hoče posnemati slabo stran grofa Badenija. Nikakor se ni mogel odločiti za to, kar bi bilo najnaravnije proti taki opoziciji kakoršnja je obstrukcijska: za tesen kontakt z večino v zmislu vrhnega konstitucionalnega načela. Grof Thun je omahoval, očevidno še vedno v nadi, da pridobi za-se katero »zmerno« skupino nemško. In še le potem, ko je videl, da znači le zgubljen čas vse njegovo snubljenje pri Nemcih, približal se je skupinam večine. Ker pa tudi te poslednje niso mogle — ako se smemo poslužiti te priproste primere — kupiti mačke v vreči, so povabile grofa Thuna na rendez-vous, da mu povedo — kaj hočejo, da bode razmerje med vlado in večino zares iskreno. Sledila so pogajanja za pogajanja, sledile so obljube, in govorilo se je celó o garancijah, toda slovanska javnost še danes ne ve, kakovo je prav za prav razmerje med vlado in našimi poslanci, in še danes ne vemo, koliko, oziroma: ali nam je sploh kaj pričakovati od grofa Thuna!

Mej tem so Nemci sicer odnehali od obstrukcije, ali niso odnehali od boja proti vsaki mrvici pravice Slovanom in za nemško nadvladje.

Vsporedno s to borbo se vrši v naših južnih pokrajinah borba sodrugov Nemcem v krivici: Italijanov. In tu doli je naša bilancija povsem pasivna. Jedina postavka za hrv. gimn. v Pazinu nas spominja, da smo mi važen del večine, zvesto podpirajoči vlado, sicer pa je zoper nas vse, kakor je bilo v najhujših časih in dobah nemškoliberalnih vlad: vladni zistem isti, a sovražstvo Italijanov proti nam — podvojeno. Dogodki iz zadnjih časov govore dovolj glasno, da je Slovan še vedno parijski v teh krajih. Na mnogih straneh vidi le sovražnike, drugod ledeno nedobrohotnost, a nikjer — prijatelja! Od vseh strani pritiska na nas sovražstvo, a žarka ljubezni in usmiljenja ne vidimo nikjer!

Taka je naša politiška bilancija iz l. 1898. — pasivna popolnoma. Ni na jedno samo politiško in narodno efektivno pridobitev ne moremo pokazati!

Morda bi morali govoriti tu tudi o našem medsebojnem vseslovenskem razmerju. Ne treba: saj smo govorili prav pred par dnevi o tem, bojimo se — gluhim ušesom.

Žalostno novo leto!

Ne, in vendar ne! Kdo bi propovedoval malodušje, ko vidimo, da smo — vsaj tu na Primorskem vendar-le napredovali in ne malo napredovali — iz sebe!

Zloba in pritisk nasprotnika je zboljšal našo kvalifikacijo. Mi smo se poboljšali. Mnogo je sicer še dela pred nami v tem pogledu, ali minolo leto smemo računati med najaktivnejše, kar se dostaje razvoja našega narodnega življenja. Samozavest naroda se je povečala, vera v samega sebe oživila in jela so se kazati prva znamenja za to, da smo jeli odkladati tisto prislovično oslovsko — oprostite! — potrpežljivost slovansko! Nadejati se smemo, da polagoma postanemo vendar-le politični — možje.

To nas tolaži ob začetku novega leta, a nam je zajedno kašipot za bodočnost! V sebi in v svojih bratih iščimo najprej odrešenja. Dvigajmo narod v samozavesti, učimo ga, izobražujmo ga, utrjajmo mu moralo, navajajmo ga k racionalnemu gospodarstvu; iz kratka: vse naše javno delovanje bodi prikrojeno za vzgojo naroda v tem zmislu, da bode trdno veroval v svojo bodočnost, da bode v tej veri sposoben za odpor proti navalu onih, ki mu hočejo za vedno vzkratiti politično, narodno in gospodarsko neodvisnost, ki hočejo napraviti iz nas narod helotov!

Prisezimo torej danes, ob začetku novega leta, da hočemo ustvariti iz našega naroda narod mož, narod značajev, narod svobodnih državljanov! Narod, ki bode drag zaveznik svojim prijateljem in neupogen sovražnik svojim sovražnikom. Kajti ne pozabimo nikar, da ministerstva in politične konstelacije prihajajo in odhajajo, a ono ostaja, kar smo ustvarili iz sebe in v sebi!

Dokler bomo v narodu samem mogli kazati na dosežene vspehe v označenem zmislu, dotlej nam ne morejo zrušiti vere v bodočnost vsi dunajski nevspehi.

DOPISI.

Iz Opatije dne 29. dec. 1898. (Skrajna brezobzirnost zdravniške komisije). (Izv. dopis). Kako daleč sega brezobzirnost, da ne rečen brezobzirnost, tukajšnje zdravniške komisije, oziroma onih, ki jej stoje na čelu, kaže naj sledeče:

Meseca oktobra leta 1897. se je obrnila ta komisija z nemškimi dopisom do lastnice hiše, znane naše rodoljubke, s prošnjo, da bi ista dovolila, da se na njenih tleh naprave trotoar. Dotičnica je bila toli uljudna, da je sprejela nemški dopis, odgovorila pa je — kakor se ume samo ob sebi — v svojem materinem jeziku, ugodivši rečeni prošnji pod gotovimi pogoji.

Ne da bi bila dala kakov odgovor na stavljene pogoje, je zdravstvena komisija v tekočem mesecu decembru kar dala napraviti trotoar tudi na tleh omenjene lastnice.

Poslednja — ko je videla to čudno postopanje — je pisala komisiji, obnovivši svoje pogoje in prošje, naj se stvar uredi v teku osmih dni. Istega dne jej je odgovorila komisija na hrbitu njenega pisma uradno številko in svojim pečatom. Odgovor pa je tak, da je vredno dati ga javnost v vsej njega celoti.

Pečat: »Cur-Commission Abbazia 28. Dez. 1898«. — »E. N.ro 1591 S. C. — Wohlgeboren Frau . . . . Hausbesitzerin . . . . Mit dem Eöflchen Ersuchen rückübermittelt, dieses Schriftstück in deutscher Sprache verfassen zu wollen, nachdem wir Niemanden zur Verfügung haben, welcher das Croatische übersetzen würde; oder aber bemühen sich Frau . . . . selbst in die Kanzlei der Cur-Commission, um hierüber persönlich Rücksprache zu pflegen. — Abbazia 28. Dezember 1898. Achtungsvoll. Der Curvorsteher: Wachter, Oberst.

Stvarno stoji torej stvar tako, da zdravniška komisija ali ni prejela pisma, ki ga je pisala lastnica hiše meseca oktobra 1897. ter da je dala brez nikakega dovoljenja napraviti trotoar na tleh te lastnice; ali pa je prejela kakov ozir na isto, oziroma na pogoje, stavljene v tem pismu.

V jednom in drugem slučaju je postopanje zdravniške komisije nekaj nečuvenga med izobra-

ženimi ljudmi, z čemer bode seveda imelo opraviti tudi sodišče.

Ako mogoče, je to postopanje še bolj nečuvengo v formalnem pogledu. Lastnica hiše naj svoje pismo sestavi v nemškem jeziku, ali pa naj sama pride v pisarno zdravniške komisije! Gospod predstojnik te komisije meni menda, da ima kakor »oberst« postaja s podrejenim mu vojakom. In kaj še le vzrok, radi katerega bi morala dotičnica svoje pismo sestaviti v nemškem jeziku, ali pa osebno priti v pisarno!! Slavna komisija z oberstom Wachterjem nima nikogar, ki bi jej mogel prevesti hrvatsko pismo! Tako se upa odgovoriti zdravniška komisija v Opatiji, v kraju, kjer so domačini hrvaškega rodu in jezika, kateri bi morali imeti tudi v zdravništvu Opatija vsaj toliko veljave, kolikor ga ima vsaki drugi jezik, tudi nemški! Tako si upa pisati komisija, v kateri je tudi nekoliko e. k. uradnikov okraja čisto hrvaško-slovenskega, v kateri je tudi župan občine Volosko-Oprtalske, v kateri sedi nekoliko svetovaleev in starešin te občine. Tako piše predstojnik komisije, kateremu so nedavno temu tudi nekateri naši podpisali zaupnico, človek, ki dobiva plačo od komisije, obstoječe v hrvaškem kraju Opatija, in vsaj toliko tudi za Hrvate in za ostale Slovane, kolikor za Nemce.

Vse to se daje — v dokaz skrajne brezobzirnosti Nemcev, in posebej še členov zdravniške komisije v Opatiji — javno na znanje toliko onim, ki so v tej komisiji kakor zastopniki e. k. vlade, kolikor in še posebno onim našim, ki so v komisiji v imenu občine, da vendar enkrat storé kraj takemu nečuvengu postopanju!

Politični pregled.

V Trstu, dne 31. decembra.

Kdo ima pravico imenovanja učiteljev? Občina Volosko contra ministerstvu za nauk, bogočastje in deželnemu odboru v Poreču. — Znano je, da je deželni odbor za Istro v novejši čas večkrat odklonil predloženje za imenovanje učiteljev na ljudskih šolah (da-si mu je bila predložena terna popolnoma kvalifikovanih kompetentov) ter da ni navajal nikakega razloga za tako postopanje. Vслед tega ni bil od deželnega šolskega sveta navadno nikdo imenovan ter je bil razpisan nov natečaj. Tako se je dogodilo gledé imenovanja učitelja-ravnatelja na italijanski ljudski šoli v Opatiji. Dotični utok občine je ministerstvo za nauk in bogočastje odbilo.

Proti temu se je pritožila občina Voloska na upravno sodišče na Dunaju, katero je po razpravi, ki se je vršila dne 29. t. m., ugodilo pritožbi občine ter razveljavilo rešitev ministerstva. Občino je zastopal na razpravi na Dunaju g. dr. Karlo pl. Kozić.

Ta rešitev upravnega sodišča je velike principijelne važnosti, ker bode deželni šolski svet odselej mogel imenovati jednega predloženih od občine, tudi če deželni odbor ni stavil svojega predloga.

S tem je zajedno rešeno tudi vprašanje med vlado in deželnim odborom, kdo da imenuje učitelje, kajti dosedaj je trdil deželni odbor, da ima on pravico imenovanja in ne samo prezentacije, dočim je sedaj jasno, da učitelje imenuje deželni šolski svet, oziroma namestnik, ne pa deželni odbor, kateri poslednji nima druge pravice, nego predložiti v imenovanje jednega iz terne. —

To rešitev upravnega sodišča moremo torej pozdraviti z veseljem toliko mi, kolikor tudi vsoka vlada.

Iz deželnih zborov. V razpravi, ki se je vršila včeraj v deželnem zboru Niže-Avstrijskem o predlogu, da bi se povišal davek akejskim družbam, je govoril dr. Lueger za predlog in je izrekel o tej priliki mnenje, da je ministerstvo Thunovo že v agoniji, da torej do te vlade ne treba imeti nikacih ozirnov, in da je vsejedno, kaj da hoče ali noče ta vlada.

Ta napad na Thuna je izvršil Lueger zato, ker so nasprotniki gori rečenega predloga prigovarjali, da vlada ne bode hotela predložiti tega zakona v cesarsko potrjenje.

Ta govor Luegerjev je vzbudil kolikor toliko pozornosti. Seveda je tu dvojno mogoče. Možno je, da je dr. Lueger po svojih zvezah res kaj izvedel,

da je stališče grofu Thunu omajeno; istotako pa je možno, da je hotel le groziti.

Deželna zbornica predariški in gališki sta se odgodila.

Položaj na Ogerskem. Barometer na Ogerskem kaže neprestano na vihar. Toliko je gotovo, da baron Banffy ne bode mogel vladati sodelovanjem parlamenta. Včeraj so se vršila pogajanja med vladno stranko in onimi, ki so izstopili iz stranke, da bi se dosegel kompromis, kar bi prišlo baronu Banffy-u jako v prilogo. Toda pogajanja so se razbila popolnoma, ker so desidentje izjavili, da spremene svoje vedenje le tedaj, ako baron Banffy odstopi. V tak pogoj pa najbrže ne privoli — baron Banffy! In ker srditost opozicije proti njemu ne pozna nobenih ozirnov več — včeraj so ga zmerjali zopet z izdajalcem domovine — Banffy-u pač ne bode preostajalo drugega, nego da uvede stanje izven zakona. Vlada se že pripravlja na to. Ker žuga opozicija, da bode pozivala ljudstvo, naj odreka plačevanje davkov, hoče vlada izdreti tej agitaciji ostrino s tem, da je sklenila, da v neparlamentarni dobi — ne bode iztirjevala davkov. Tako hoče odmakniti opoziciji tarčo, v katero je hotela poslednja streljati. Druge važne stvari — kakor nabiranje novincev in nagodbeni provizorij — jej ne delajo toliko skrbij. Glede novincev stvar za sedaj ni silna, ker se nabori vrše še le v aprilu, glede provizorija pa si hoče pomagati, kakor si je pomagala tudi lani.

Avstrija in Nemčija. Po interpelaciji poslancev Engela in Javorskega radi krutega izganjanja avstrijskih podanikov slovanske narodnosti iz Prusije in po odgovoru grofa Thuna je prišlo nakrat v razgovor vprašanje, da-li je trozveza še tako trdna, kakor je bila? V nemškem novinstvu je nastal silen vrišč. Najbolj so seveda kričali oni listi, ki so pristopni avstrijskim nemškim strankam in ki se kar najdrznejše vtikajo v naše notranje stvari. Le-ti so zagnali huronski krik, meneč: da je prišel pravi trenotek, ko morejo iz-za nasipa avstrijsko-nemške zveze strmoglaviti — grofa Thuna. Zadeti so hoteli dve muhi na jeden udarec: porušiti grofa Thuna in pripomoči zopet avstrijskim Nemcem do mogočne politične pozicije, katero so bili zgubili po lastni krivdi, a s tem zajedno in za vedno utrditi nezmislno načelo, da se notranja politika v Avstriji sploh in vsikdar mora urejati tako, kakor žele v Berlinu.

Pa tudi zmernejši listi in oni, ki so v zvezah z nemško vlado, so kolikor možno vzbujali dvom o lojalnosti grofa Thuna nasproti zvezi Avstrije z Nemčijo. Po takem je soditi, da se tudi od te strani — četudi ne tako očitno — dela na strmogavljenje grofa Thuna, v nadi, da bode temu ministerstvu sledila kaka nemško liberalna vlada, morda z baronom Chlumetzky-jem na čelu. Tekst nemške pesmi je torej povsod isti, le melodija je druga. In vendar je tako pisarenje vladnih nemških glasil naravnost perfidno, ko morajo vedeti, da v Avstriji je veljava krone tolika, da je jednostavno nemogoč tak minister, ki bi bil gledé vnanje politike v nasprotstvu z vladarjem. Ako torej vendar-le zahtevajo pojasnila o stvari, ki je jasna, znači le, da ima to njih pozivanje še svoj poseben namen, ne bas časten za samostojnost naše države.

Jasno je torej, da je grof Thun odgovoril le na prusko izzivanje, da pa o tem niti mislil ni na kako nasprotno do trozveze. Če pa Nemei vendar-le na vsaki način hočejo spraviti Thunov odgovor v zvezo z zvezo med Nemčijo in Avstro-Ogersko, priznavajo s tem, da hote zlorabljati to zvezo v namene, katerim se mora upreti vsaka država, ako noče zaiti v razmerje — vuzala.

Tem bolj moramo obžalovati, da se je avstrijska vlada dala prestrašiti po nemškem krikui, in da je v oficijozni »Wiener Abendpost« skoro padla na kolena in povzdignila svoje prste v prisego, da je in ostane zvesta svoji zvezi z Nemčijo.

Po tem globokem poklonu so pruske oblasti vendar našle toliko milosti do nas, da ne izganjajo več naših podanikov.

Ali je res trebalo takega ponižanja od avstrijske strani za dosego tega vspeha! Ruski izgledi pravijo, da ne.

Tam so jednostavno zagrozili pošteno in — ruski podaniki se ne izganjajo več! O da, marsikaj bi se mi mogli učiti od Rusije!

Dalje v prilogi.

Domače vesti.

Srečno novo leto! voščimo iz srea vsemu slovenskemu svetu, sosebno pa še našim spoštovanim čitateljem in somišljenikom, prosé jih, naj nam tudi v bodočem letu ostanejo podporniki in sotrudniki.

Programa ne konkretujemo nikakega, niti ne obljublamo ničesar. Saj vidijo, da letos nismo priobčili niti običajnega novoletnega poziva na naročbo. K večemu bi mogli obljubiti to, da hočemo storiti vse, kar bode v naši moči, najpred v rešitev toli ljute proganjane slovenskega življa na tej točki periferije slovenske, potem pa v blagor slovenstva sploh.

To je naš program! Nam se je postavljati na stališče onega, ki mu teče voda do grla, a se hoče rešiti na vsaki način. V takem položaju bil bi doktrinarizem — najslabši svetovalec. Nam morajo biti kakor kačipot — življenske potrebe naroda. Tako smo delali dosedaj in hočemo delati odslej, ker nam pravi naša vest, da smo tem potom še največ koristili domovinski stvari, ohranivši — mir in zlogo med rojaki na tej točki.

Vse one rojake torej, katerim pripuša njihovo prepričanje biti našimi somišljeniki, prosimo, naj nas podpirajo na našem prizadevanju, ostale drage rojake pa prosimo, naj verujejo v naše poštene namene!

Vsem skupaj pa še enkrat: srečno novo leto!

Za jubilejno dijaško ustanovo došli so nadaljnji darovi:

Poprej izkazanih	3413 gld. 60 nč.
Janez Žvokelj c. kr. davkar v Bujah	25 „ — „
Slovenski trgovski pomočniki jestvin nabrali na božični praznik na plesni zabavi	5 „ — „
Isti nabrali glob radi tujih izrazov	— „ 52 „
Dr. Miha Truden, odvetnik Trst	10 „ — „
Hinko Candolini	5 „ — „
Katarina Štoka, Trst	5 „ — „

Skupaj 3464 gld. 12 nč.

Nadaljne darove sprejema blagajnik dr. Gustav Gregorin v Trstu (Via Molin piccolo štev. 3).

Pozivljamo vse naše rodoljubno občinstvo tržaško in primorsko, da izdatnimi darovi podpre »Dijaško podporno društvo«, ki se ustanovi v Trstu o petdesetletnici vladanja našega cesarja, kateremu društvu je namen podpirati vse primorske slovenske in hrvatske dijake, ki bodo študirali na tržaškem gimnaziju. Naš boj za ravnopravnost našega jezika v cesarskih uradih otežuje najbolj okolnost, da nimamo zadosti slovenskih uradnikov. Koliko nadarjenih mladeničev primorskih mora se odreči študijam, ker jim nedostaje gmotne podpore! Temu nedostatku skušalo bode odpomoči novo društvo in dolžnost je vsakega zavednega Slovenca, da se po svoji moči spomni tega društva, ki postane jedno najvažnejših v nas. V vedi je moč! Bodočnost naše učeče se mladine je bodočnost milega nam naroda!

ODBOR.

Za moško podružnico sv. Cirila in Metoda je nabrala gospica Rapotčeva mej Kolaši v »Hotelu nazionale« 4 gl. 20 nč. — Preostanek brzojavke Pazinčanom 52 nč.

Odprta groba. V sv. Križu vipavskem je umrla dne 30. decembra 1898 mati med tržaškimi Slovenci znanega krojaškega mojstra **F r a n a I n a m o**. Pokojnici je bilo 76 let.

V Trstu je umrla mati skromne, a poštene slovenske rodbine, gospa Marija udova **Č o t a r**.

Naj počivati umiru!

Jednakopravnost na tuk. c. kr. poštnih uradih. Pred par dnevi sem oddal na jednom tukajšnjih poštnih uradov dve nakaznici z slovenskim naslovom v Il. Bistrico. Takoj sem pa opazil, da se dotičnemu uradniku čelo grbanči v zadregi. Pogledal me je udano in vprašal v dvomu nesigurno: »Questo è Ill. Feistritz?« — na kar sem se jaz nasmehnil nehoté in v iskrenem pomilovanju pokimal z glavô. — Predal mi je potem prejemi listek in jaz sem spravil taistêga v naglico, ne da bi si ga ogledal, ker me je čakal zunaj dragi že dolgo nevijeni prijatelj.

Drugi dan se le sem slučajno opazil, da je gospod uradnik pokratil krstni imeni v početnici

in zapisal ime kraja po nemško. Pa tudi dotična tiskovina je bila tiskana le v nemškem in italijanskem jeziku. Vsiljevalo se mi je vprašanje, da-li ne vedô tam gori na cesarskem Dunaju, da ima ona pretežna večina te pokrajine, ki pošteno odrajtuje svoj letni davek v krvi in denarju, tudi jeden jezik, ki se imenuje slovenski, ozir. hrvatski, in da se ta jezik mora upoštevati jednako drugim po vseh c. kr. uradih po Božjem, človeškem in državnem zakonu.

Oh, kolika ironija je pač tista že toliko obrabljena in zlorabljen besedica — jednakopravnost!

Dovoljujem si torej opozoriti vse zavedne rojake, da naj vselej in povsod odločno zahtevajo pravo svojemu jeziku, da se v bodoče ne bodo rabili v viših krogih že dobro znani izgovori.

Visokemu c. kr. poštnem ravnateljstvu pa predlagam to v dobrohotno uvaževanje.

Radovan.

Smešne grožnje. Navadni pregovor pravi, da od resnega je le en korak do smešnega. No, nam se zdi, da je še krajši korak od italijanske jeze do smešnosti. Kaj vse jim ne prihaja na misel, kadar so jezni ti ljubi Lahi in kadar hočejo groziti! Ne dogaja se z lepa, da bi se skrivalo v jednom in istem grmu toliko zlobe in toliko — najjvnosti. Ako bi ne bilo človeku po njih zlobi toliko ogorčeno vse čutstvo, moral bi se smejati jim od srea, ko vidi včasih njih gorostasno najjvnost. Čujte, z č.e.n grozê sedaj! Ako bode vladina predloga za deželni šolski zalog vsprejeta, tedaj se bodo maščevali s tem, da goriški Lahi prestopijo brez vsega obostavljanja k protestantizmu! Petdeset da jih je že pripravljenih za epohalni korak.

Furlan pa protestantizem! Risum teneatis amici. Da bi le hoteli poskušati s tako agitacijo! To bi bila blamaža, kakoršnje še ni videl svet! Ne, dragi, streljanjem iz te puške ne splašite nijednega furlanskega zajca iz grma. »Soča« jim vskljika: Slobodno, naj le prestopijo, bomo vsaj imeli mir po naših cerkvah! Mi pa bi svetovali nekaj družega — pametnega — sicer ne Furlanom, ampak onim, ki pišejo v »Piccolo« in ki vzbujajo krohot se svojimi grožnjami. Ne, to ni za njih, nikar naj ne prestopajo k protestantizmu, ampak tem urneje naj hité v — sinagogo! Tam je njih prostor! Vsakako pa daleč, daleč proč od katoliške cerkve. Tako bode bolje, če že ne za njih, pa vsaj — za nas!

Kdo je kriv? Pa ne da bi bilo »Piccola« sram škandala, ki so ga uprizorili njegovi v dež. zboru! Skoro bi morali misliti tako, kajti zvija se in lovi po momentih, da bi razbremenil drage svoje. Ali kako vzeti, kjer ni?! Huda naloga to. Kaj mu preostaja družega, nego da ob takem popolnem pomanjkanju resničnih dokazov pripoveduje — pravljice.

Koga ne bi ganila dolga pravljica, ki jo pripoveduje »Piccolo« svojim ljubim otročičem, iz katere je razvidno, kaki gentlemani so bili Italijani vsikdar v političkih borbah. Nikdar niso rabili ostre besede proti svojim političkim in narodnim nasprotnikom. Slabo se jim je izplačala ta »gentilezza«, prišlo je namreč, da se je razširilo menenje, kakor da je proti Italijanom dovoljeno vse: kršenje zakonov, žaljenje čutstev in prava. V malo letih so trpeli velikansko škodo. Toda narod Italijanov ni narod Jobov. Ta narod je želel živeti v miru z onimi, katere je vsprejel gostoljubno; ali kje je krivda, da je minola njegova dobrohotnost do Slovanov? Največ krivde na tem — tako pripoveduje »Piccolova« pravljica dalje — je na agitatorjih, toda vsa vendar ne! Tu se pričinja druga pravljica. Drugi krivec je vlada ki je slabo obveščena ali pa neblage volje. Tu je najganljivejši del pravljice: Popolen mir je vladal v deželi, nikjer ga ni bilo nikakega narodnega boja, kar je pričela vlada brez vsacega vzroka poslovlanjati cerkve, šole in urade. Italijani so se upirali temu, Slovani so reagovali s tistim nasiljem, kakoršnje je lastno takim narodom, ki niso še izvojevali nobene bitke civilizacije. (O kako ganljivo, človek bi se kar stopil kakor pomladanji sneg na toplem solncu! St.). Tako se je — pravi pravljica »Piccolova« — polje dela promenilo v polje boja. Sedaj se Italijani morajo braniti, ko vidijo kako vlada radodarno roko siplje Slovanom: gimnazij na italijanskih tleh, slavizacija sodišč in pritisk na Furlane, da morajo svojim denarjem vzdrževati slovenske šole.

Ti dve pravljici pripoveduje »Piccolo« svojim političkim otročičem, da bi tem gotoveje verjeli lažem, ki jih je napisal potem, da bi opravičil škandal, ki se je degodil v otvoritveni seji deželnega zbora tržaškega.

Na »storije« njegove o noblesi Italijanov v političkih borbah, o njih gostoljubnosti do Slovanov, o dobrotah, ki jih dele drugim, in zlasti o proganjaju Italijanov od strani vlad in o posebni protekciji Slovanom, ne bomo odgovarjali, ke vse to preočitno bje resnici v obraz, ker pravijo dejstva, da signoria so bili vsikdar brutalni do skrajnosti proti vsakomur, ki se jim ni pokoril brezpogojno; ker pravijo dejstva, da so Italijani obrnili svojo hegemonijo do današnjih dni le s pomočijo vlade; in ker pravijo dejstva, da ves napredek, kolikor ga moremo beležiti mi Slovani, je došel le iz naših naravnih sil in po onem naravnem nagonu, ki ga vzbuja nacionalna ideja v vseh narodih!

Zavrtni pa moramo nesramno laž »Piccolovo«, češ, da je vprašanje veljavnosti volitve Nabergojeve še nerešeno in da je bila nečuvna provokacija njegov prihod v zbornico so se še-le vsled te provokacije tako razvneli duhovi! Drzno čelo! Volitev Nabergojevo je pripoznal zakonito verifikacijski odsek iste zbornice in postopanje te poslednje je bilo proglašeno nezakonitim toliko od vlade, kolikor od najvišega sodnega mesta. Kdo provokuje torej: oni, ki hoče izvrševati svoj zakoniti mandat, ali oni, ki nasiljem zaprečuje to?!

Najlepšo si je prihranil »Piccolo« za zaključek. Pravi namreč, da kraj vse krivice, ki jo je provzročil Nabergoj deželi, duhovi vendar ne bi bili vzkipele, da ni vlada prav sedaj prišla se svojimi novimi koncesijami za Slovane. Menil je torej gimnazij Pazinski in pa na vladno predlogo za osnutje deželnega šolskega zaloga na Goriškem. Kako jalov izgovor! Za odgovor na vprašanje, da-li sme Nabergoj v deželni zbor, ali ne sme, je vendar odločilno vprašanje: ali je bil zakonito izvoljen ali ne?! Na to vprašanje pa imamo že razsodbo, proti kateri ni apelacije. V kaki zvezi, za božjo voljo, pa sta deželni šolski zalog v Gorici in gimnazij v Pazinu z zakonitostjo Nabergojeve volitve v Trstu?! V »Piccolo« pišejo vendar poleg družih tudi juristi — ali se ne sramujejo tacih nezmisljenih izgovorov! Povedo naj rajše odkrito, da sta jih strast in sovraštvo zmešala tako, da jim ni sveto ničesar več, ako ne leži v okvirju koristi lastne stranke in ako se križa z njih »idejali«. Oni ne pode naših poslancev iz zbornice zato, ker isti nimajo pravice zahajati notri. Sie volo, sie jubeo! To je njih zakon, to je njih morala. Družega zakona ne poznajo, ni državnega, ni božjega. Osar tutto — to je njih geslo. In ko bi že to veljalo le v klikli, ali oni so strup tega nauka zanesli v javnost, o čemer pričajo vse demonstracije po ulicah in na galeriji deželnega zbora, pričajo psovke in okvirji, leteči doli na zakonite zastopnike naroda, ki nimajo nobenega družega greha na vesti, nego tega, da niso italijanske krvi in da niso od — klike!

Le zvijajte se, le pripovedujte pravljice, le lažite, le opravičujte se, le valite krivdo na druge! Vsi ti vaši napori pričajo le to jedno, da čutite, kako je sramota, ki ste jo metali na naše moze, odletela vam nazaj v lice. . . . . In to vas peče kakor Kajnovno znamenje ubijalcev — civilizovanih odnošajev!!

Poštni naznanilni listki o denarnih pošiljavah. Kakor se nam poroča, izdajajo se ti listki našim še vedno, četudi le deloma, v podobi navadnih nemško-italijanskih »avviso«! Dolžnost naša je, da protestujemo proti vsakemu kršenju ustavno podeljenih nam pravice in bodisi tudi v navidezno malenkostnih slučajih.

Za danes ne navedemo posamičnih slučajev, nadejaje se, da se ta nedostatek odpravi!

Na adresu vlade piše »Soča« o protestih Italijanov proti osnutju hrvatskega gimnazija v Pazinu: »Vlada naj le čita proteste, da izvê iz njih kako ljubeznivi so Italijani, kako ljubijo svoje so-deželane, kako jim stavijo ovire glede na napredek, k temu pa naj razmišlja o protestnih dveh shodih v Trstu, kater. naj si stavi za merilo, po katerem treba soditi »ogorčenje« proti hrvatskemu gimnaziju!

Če bi pa kljubu temu vlada šla zopet na limanice Italijanom, potem, no potem bi bilo to nekaj takega, česar ne bi mogli prav označiti z besedo, ker bi je ne imeli na razpolaganje!«

Takemu dejstvu — meni goriški list — bi moralo slediti nekaj, kar bi vlado spravila do tega, da bi nikdar več ne vodila Slovanov za — nos!

Zmaga pravice. Pod tem naslovom piše »Slov. Narod«: Boj za enakopravnost slovenskega jezika na višem sodišču v Graden je končan. Zmagala je pravica. Včeraj, dne 29. t. m., vršila se je prvič po znanem sklepu najvišjega sodišča na višem sodišču v Graden razprava v slovenski pravdi. Došel je samo zastopnik toženčev, gosp. dr. Juro Hrašovec iz Celja. Brez ovire je taisti govoril v slovenskem jeziku in so se tudi njegovi predlogi zapisali v slovenskem jeziku.

Kakor dar za zadnji koncert pevskega društva »Kolo« je dalje poslalo slav. pevsko društvo »Ljubljana« 10 kron, ki so bile na tuk. e. kr. pošti že dne 21. t. m., a katere je društvo »Kolo« sprejelo še le dne 29. t. m.

Prispečna zahvala onim bratom iz središča, ki nas podpirajo moralno in materijalno.

Društvo učitelje je imelo dne 29. t. m. v Ljubljani svoj prvi občni zbor. Društvo se je ustanovilo v proslavo cesarjevega jubileja. Doseganja tajnica I. Miklavčič je poročala o delovanju ustanovnega odbora ter o udeležitvi kranjskih učitelje na vseavstrijskem shodu učitelje na Dunaju. Potem je prečitala zahvalo deželnemu zboru kranjskemu na vsaj deloma ugodni rešitvi prošnje učitelje povodom regulacije učiteljskih plač. Volile so se zastopnice posamičnih okrajev. Predsednico je bila izvoljena g.đe. A. Zupan, nje namestnico g.đe Ivana Praprotnik, tajnico g.đe I. Miklavčič, nje namestnico g.đe Demšer, blagajničarico g.đe Maraut, nje namestnico g.đe Vidic.

Pevsko društvo „Skala“ bode imelo jutri po sv. maši svoj izreden občni zbor za volitev novega odbora.

Ženski podružnici sv. Cirila in Metoda v Rojanu je poslala za božičnico g. Marica Gregorič, učiteljica na Proseku, 16 gl., katere je nabrala s podružnično polo in katere so darovali: Felicita Goriup 2 gl., Viktorija Luxa 2 gl., Elvira Nabergoj 50 kr., Antonija Godina 50 kr., Marija Piano udova 50 kr., Kristina Nabergoj 50 kr., Marija Pertot 50 kr., J. M. Martelanc, župnik 50 kr., Vekoslav Dolenc 30 kr., Ivan P. Susič 40 kr., Radoslav Srebotnjak 50 kr., Just Štrukelj 30 kr., Ivan Nekerman 50 kr., Fran Pelicon 20 kr., Lizika Marangon 40 kr., I. I. 20 kr., Marija Bukavec 30 kr., Antonija Ipavec 20 kr., Marija Lukša 50 kr., Alojzija Brišček 50 kr., Ana Danec 10 kr., N. N. 20 kr., Ema Nabergoj 10 kr., Slavoj Bratulič 60 kr., N. N. 50 kr., Helena Ipavec 2 gl., Dragotin Starec 1 gl. in Ivan Gubič 30 kr.

Tržaški želodec. Po statističnem izkazu občine tržaške se je oktobra meseca pobilo in pojedlo v Trstu 9341 živalij in sicer 2567 volov, 1 bik, 402 krav, 99 konj, 2638 telet, 2450 kostrunov, 84 jagnjet in 1100 svinj. Vina se je vvozilo v Trst 6047 hl. v sodih, 2488 l. v steklenicah; pive 2688 hl., v območju vžitniskega davka se ga je napravilo 6570 hl. Povojenega mesa in klobas se je uvedlo v Trst 18.476 kilogramov, kapunov in gosij 11, puranov in rac 4956, kokošij in golobov 27.563, srn in divjih koz 52, zajcev 1155, različne divjačine 93 kg., fazanov in škarjencev, lisk in kljunčev 30; družih raznih tičev 1351.

Kazenska razprava Zanmarchi contra Miha Košuta. Kakor smo sporočili včeraj, vršila se je 28. t. m. na tukajšnjem deželnem kakor vzkličenem sodišču kazenska razprava o ovadbi bivšega žandarmerijskega stražmojstra Alojzija Zanmarchija proti Mihi Košuti radi razžaljenja časti, storjenega s tem, da je poslednji na dotično vprašanje žandarmerijskega ritmojstra Gardika trdil, da je bil Zanmarchi 9-tega decembra 1895. l. v službi pijan.

Razprava, kateri je predsedoval svetnik vitez Nadamlenzki, bila je prenešana na 28. t. m., ker je Miha Košuta na zadnji razpravi, ki se je vršila dne 9. novembra t. l., predlagal zaslišanje večih prič, katere bi dokazale resnico obdolžitve njegove.

Priča Ivan Košuta, sin obdolžene, je povedal, da je bil Zanmarchi vprašavnega dve tako pijan, da so ga morali peljati po stopnicah, drže ga pod pazduho, ter da mu je v njihovi sobi pala puška na tla.

Priča Marija Košuta, soproga obtoženčeva, je potrdila, da je Zanmarchi vprašavnega dne pil z bivšim okrajnim načelnikom Vidusom in s

capovillom v njih hiši, da so pili belo in črno vino, kolikor so hoteli, tako, da so pustili še vino na mizi. Vidusso in capovilla Bogatec da sta že prej večkrat pila v njihovi hiši in sicer, ker sta obljubljala obtoženeu, da mu osvobodita sina od vojakov; Zanmarchi pa je ta dan bil prvič v njihovi hiši ter je bil tako pijan, da ni mogel ustati od mize ter da so ga morali peljati pod pazduho po stopnicah in mu pomagati na voz.

Tudi ona je slišala pasti puško na tla, ni je pa videla.

Svedok Novelli Giacinto je potrdil, da je videl Zanmarchija dobre volje v gostilni Frana Košute v Križu, in sicer je to spoznal po tem, ker mu ni beseda tekla gladko.

Priča Ivan Godina je izpovedal, da mu je Karolina Ipavec rekla, da je bil Zanmarchi enkrat v njeni gostilni poln kakor sod, a Jernej Starec da mu je pravil, da je Zanmarchi vprašavnega dne izgubil puško.

Priča Alojzij Goriup, deželni in mestni poslanec, je potrdil, da mu je pravila Karolina Ipavec, da je bil Zanmarchi en večer v njeni gostilni tako silno pijan, da se je opletal ter da je iskal besede. Navel je še dva slučaja, iz katerih je sklepal, da je bil Zanmarchi še druge kratki pijan.

Priča Fran Košuta je potrdil, da je videl vprašavnega dne Zanmarchija pijanega pred hišo Karoline Ipavec, in sicer tako, da so mu morali pomagati na voz. Capovilla Bogatec mu je pa še drugo jutro pravil, da je izgubil Zanmarchi puško po cesti ter da ga je peljal Vidusso na svoj dom, da ne bi videli v kasarni, da je bil pijan. Bogatec da mu je rekel, da je bil Zanmarchi pijan, kar se da, in da več ni mogel biti.

Priča Jernej Starec, bivši hlapec Vidussov, je potrdil tudi, da je videl Zanmarchija vprašavnega dne priti pijanega v hišo Vidussa ter da sta šla on (priča) in Vidusso iskat puške, Zanmarchi pa da ni šel z njima, kakor je trdil.

S tem je bilo završeno zaslišanje prič.

Državni pravdnik Clarici, zadobivši besedo, je skušal omajati verodostojnost zaslišanih prič, češ, da so njihove trditve samo — govoričenje.

Branitelj dr. G. Gregorin se je skliceval na izpovedbe zaslišanih prič, iz katerih izhaja ne le verojetnost, marveč celo popolna dokaz trditve obtoženčeve.

Ne gledé na to pa bi se moral oprostiti obtoženec že radi tega, ker ni dolžil Zanmarchija »animo iniuriandi«, nego le odgovarja na vprašanja, stavljena mu uradno od ritmojstra Gardika.

Ako bi se hotelo v vsakem slučaju postopati tako, morale bi priče vsakokrat sedeti na obtožni klopi, ako bi se obtoženeu zljubilo nastopiti s tožbo radi razžaljenja časti, z čemer bi bila vsa kazenska procedura postavljena na glavo.

Predlagal je torej, da se obtoženec reši obtožbe.

Sodišče je na to proglasilo razsodbo, s katero je bil obtoženec spoznan nekrivim, in sicer iz razloga, ker ni izrekel svoje obdolžitve »animo iniuriandi« in iz nadaljnega razloga, ker je obtoženec doprinesel zadosti okolščin, iz katerih je smel smatrati svoje obdolženje kakor opravičeno.

S to razsodbo je ta stvar, ki se je vlekla na sodišču več nego leto dnij, definitivno završena.

Umrljivost v Trstu. Od nedelje, 18. decembra, do vključno sobote, 24. decembra, je umrlo 49 možkih in 41 ženskih, skupaj 90 oseb. Lani je umrlo ta teden 80 oseb. Doba umrlih je bila 16 l. leta, 15 do 5 let, 8 do 20 let, 6 do 30 let, 6 do 40 let, 14 do 60 let, 21 do 80 let, 4 čez 80 let. Poprečna umrljivost tega tedna je znašala 28:02 od tisoč. Vzrok smrti je bila največ sušica v 12 in bolezní v sopnikih v 18 od navedenih 90 slučajev.

Tretjega onih treh tičkov, ki so bili irfrčali iz kletke v Koprú, je zalotil policijski oficijal Titz danes ob 1. uri popoldne v ulici Caserma. Ta tiček je 18letni Ivan Legiša. Pri njem so našli raznega orodja za — za tatinsko obrt! Tako bodo zopet žrgoleli vsi trije tički pod isto streho kletke koperske.

Tatje so ulovili na sv. Štefana dan v prodajalno župana Frana Oblaka pri Sv. Gregorju na Kranjskem. Odnesli so nekaj smotk, smokev, kuhinjske posode, obleke in 25 gl. denarja. — Dne

22. t. m. pa so ulomili tatje v prodajalno trgovca Karola Repeta v Zapogah in odnesli smotk, pošt-nih znamk in raznega blaga v vrednosti za 70 gl.

Loterijske številke izžrebane dne 31. dec. Trst 64 70 34 68 18
Lince 50 55 76 79 31

Koledar.

Danes v soboto 31. decembra: Silvester, p.; Pavlina, m. Jutri v nedeljo 1. januarja: Novo leto. Obrezovanje Gospoda.

Solunski:	Lunin:
Izhod ob 8. uri 14 min.	Izhod ob 7. uri 52 min.
Zahod „ 3. „ 53 „	Zahod „ 9. „ 39 „

Ta je 53. teden. Danes je 364. dan tega leta, imamo torej še 1 dni.

Različne vesti

Poljubljanje — prepovedano. V carinskem uradu v New-Yorku bode odslej poljubljanje prepovedano. Poljubi seveda niso v nikaki zvezi s prevoznim blagom, toda z njimi se trati čas in to ni po volji ondotnim finančnim stražnikom. O prihodu vsakega parobroda se došleci poljubljajo s onimi, ki jih pričakujejo. Ker pričakuje vsakega došleca dvoje do sedmero znancev, se le-ti poljubljajo dva do sedemkrat, a ker se na vsakem parniku pripelje 2000 do 3000 oseb, se izmeni 4000 do 6000 celo 14.000 do 21.000 poljubov. To poljubljanje ne traja sicer dalje nego po jedno uro, toda tudi to je carinarjem preveč, ker se jim ne ljubi čakati celo uro in gledati občno poljubovanje. Odslej bode v tem carinskem uradu plakat z nadpisom: »Tukaj je poljubljanje prepovedano«.

Na tak način pač ne bode potnikom preostajalo družega, nego da odidejo domov, kjer se bodo mogli poljubljati, kolikor jih bode volja.

Pavel M. Tretjakov. V Moskvi je dne 15. t. m. umrl veliki mecen umetnosti, Pavel Mihajlovič Tretjakov. Več nego 30 let je podpiral vse, kar je vstvaril kist ali dleto ruskih umetnikov. Postavil si je nalogo, da sestavi galerijo ruskih slik in rezbarij. V resnici se je nahajalo v njegovi galeriji vse najbolje, kar se je moglo dobiti. Pred nekaj leti je podaril svojo zbirko mestu Moskvi sé glavnico za njeno vzdrževanje. Ruski umetniki so izgubili v Tretjakovu velikega mecena.

Brzjavna in telefonična poročila.

(Zadnje vesti.)

PAZIN 31. V sled vspehovanja in na željo deželnega odbora istrskega se je upravni ošek danes nenadoma sklical v izredno sejo, da v navzočnosti navlašč za to semkaj došlega deželnega odbornika protestuje proti osnutju hrvatskega gimnazija v našem mestu. Sejo so morali odložiti, vsled navala ogorčenega ljudstva iz mesta in okolice.

Dunaj 31. »Wiener Ztg.« objavlja cesarsko ročno pismo do ministerskega predsednika grofa Thuna, s katerim se določa, da kvotno razmerje za leto 1899. ostane neizpremenjeno. Nadalje objavlja »Wiener Ztg.« cesarsko naredbo na podlagi § 14. državnih temeljnih zakonov o podaljšanju carinarske in trgovinske zveze z Ogersko in razmerja do avstro-ogerske do 31. decembra 1899.; nadalje cesarsko naredbo o centralnem računskem zaključku za l. 1898., kakor tudi o trimesečnem proračunskem provizoriju. Slednjič o podporah bode trpečemu prebivalstvu do zneska 1,600.000.

Budimpešta 31. Uradni list objavlja Najviše ročno pismo o kvotnem razmerju k ukupnim stroškom za leto 1899.

Dunaj 31. »Fremdenblatt« pojasnuje vzroke, zakaj da so se nagodbni provizorij in druge odredbe glede prispevkov k ukupnim stroškom podaljšale za jedno leto, mesto samo za jeden semester. Vzrok je namreč ta, da po 6 mesecih ne nastane potreba zopetnega posredovanja krone. Istotako se podaljša nagodbni provizorij in carinska in trgovinska pogodba.

Iz Pazina objavlja noejšnji »Piccolo« brzjavko, da je došlo tjakaj sporočilo o nameri deželnega odbora, da ustanovi tam italijanski gimnazij na deželne stroške. Ta vest da je provzročila velikansko, neopisno veselje.

Sedaj pa prosimo čitatelje naj si ogledajo našo brzjavko iz Pazina, došlo od najkompetentnej strani, da bo videli zopet izgled laškega — šarlatanstva.

Narodno gospodarstvo.

Povspesjevanje domače industrije.

Pod tem zaglavjem je prinesel »Der Süden« nastopni zanimiv članek: Veliki germanski »Drang nach Osten«, katerega je potovanje nemškega cesarja Viljelma II. na novo vspodbudilo, postaja zelo občuten tudi na gospodarskem polju južnih Slovanov. Ne prihaja nam na um, da bi govorili proti plodonosni investaciji nemškega velikega kapitala, toda taka investacija je vsikdar v zvezi s tolikimi, slovanskemu bitstvu škodljivimi političnimi in narodnimi pridodatki, da bi bilo težko najti mejo, kje prevaguje korist in kje škoda. Vsaka investacija ali podjetje Nemcev v jugoslovanskih deželah je blizu tudi v zvezi z ustanovo kake nemške kolonije, ki prej ali slej raztvorja narodno čistočo in jednotnost avtohtonega prebivalstva in škoduje pravu poslednjega. Kako taki gostje lahko postanejo potem le preveč neprijetni, enakopravni sosedje in sosedje, vidimo najbolj drastično v slovanskih sudetnih deželah pod češko krono.

Da se umaknemo tem narodnim in političnim nevarnostim, to bi morala biti skrb vsem jugoslovanskim prosvetljenim domoljubom. Da-si utegne relativno pomanjkanje kapitala ovirati hitrejši razvoj industrijalne produkcije in trgovine v jugoslovanskih deželah, vendar bi se moralo iskati sredstva in poti, da »nacionaalna okupacija« z nemškim velekapitalom ne postane nevarna. Deloma naj se vrši ta obramba po ugotovljeni misli solidarnosti avstro-ogerskih Slovanov. Politiški solidarnosti mora, ako hoče imeti obstanek, brezdvombeno slediti tudi gospodarska.

Mi vidimo, da je v čeških deželah, torej mej Severoslovani, stotine milijonov goldinarjev naloženih v Založnah, ki pa vendar nesó manje koristi, nego ako bi bili naloženi v dobrih industrijalnih podjetjih. Češki denarni zavodi iščejo lukrativnih podjetij, toda zdi se, da ne vidijo velikega, skoraj še neobdelanega gospodarskega polja v jugoslovanskih deželah. Toda, zdi se, da njihov duh podjetnosti še ni dovolj dalekogleden in da se še ni osvobodil iz lokalnih ali vsaj domačih okovov. In prav češki kapital in češki podjetni duh je menda poklican, da prevzame vodstvo avstro-ogerskih Slovanov na polju narodnega gospodarstva. Ta ideja se je slednji čas pogoste pretresovala v čeških listih in v marljivih čeških industrijalnih in trgovinskih krogih kažejo gotovi znaki na to, da ta ideja dobiva počasi korenin tudi tukaj. Ideji ugotovljenja v slovansko solidarnost se ima zahvaliti za svoj postanek češko-poljski trgovski sindikat, ki je namenjen ukupnemu pospeševanju trgovskega in industrijalnega življenja. Češko eksportno društvo v Pragi si v novejši čas tudi pridno išče zvez v jugoslovanskih deželah, ki se utegnejo spremeniti pozneje v ožje med južnimi in severni Slovani tudi na polju industrije.

Iz vsega tega pa je razvidno, da se mi Jugoslovani na polju velike industrije in trgovine še dolgo ne bomo mogli postaviti na lastne noge. Toda kar lahko storimo že sedaj, je: da se kolikor možno pripravljamo na to zaželjeno dobo in povspesujemo, da nam kmalu napoči ista. Tudi v prvih industrijalnih deželah ni industrija, kakor se predstavlja danes, nastala kar čez noč. Tudi v teh je bilo treba v prebivalstvu povzdigniti najprvo tehniško znanje, spretnost ter podvzetnost. Treba je bilo dobiti tudi potrebnega kapitala in učiti večati istega. Seveda so bile dotične industrijalne dežele nam naprej v tem, da so imele bogato, zelo inteligentno, n a r o d n o velikoposestvo, ki je vspesno igralo ulogo učitelja. To zelo občutno gospodarsko praznino mora v jugoslovanskih deželah prevzeti država, ker bi povspesovala s tem tudi svoje lastne namene. Na tak način bi morala biti najboljšim izmed našega naroda ta naloga, da državo opominjajo neumorno na njeno dolžnost, katero je zanemarjala tako dolgo v našo in svojo lastno škodo. Nam nedostaje primernih obrtnih in industrijalnih izobraževalnih zavodov, trgovskih šol, ki so neobhodno potrebne v ta namen; v nas se vse premalo povspesujejo mnogoštevilne stroke domače industrije, za katere so v jugoslovanskih deželah mnogi kraji nekako ustvarjeni in v katerih je to celo nujna potreba ubogemu prebivalstvu, katero si z obdelovanjem zemlje ne more dobiti zaslužka niti za najpotrebnejši živež. Malo je strok od neštevilnih vrst izdelovanja lesenega, pre-

dilnega in pločevinastega blaga, ki bi se s pridom ne dale uvesti tu ali tam.

Zelo plodonosno polje za državno akcijo v prilog obrtnega, trgovskega in domačega-industrijalnega življenja je v Jugoslovanih morje. Kdo prešteje tisoče obrtnih in industrijalnih predmetov, katerih izdelovanje vspodbuja ravno morje in podaja tudi materijala. K izdelovanju teh predmetov, ki daje drugod milijonom živeža in ustvarja celo bogastva, je treba tehniškega znanja, dovršene tehniške spretnosti in konečno tudi gotove mere trgovskega znanja za racionalno razprodajo. Odkod pa naj ubogi jugoslovanski Primorci vzame vse to, ako mu država sama ne da niti elementarnega znanja v njegovem jeziku?! Toda to se mora premeniti in zboljšati. Tudi Jugoslovani se mora krepko oglašati za svoj delež na državnih sredstvih, kakor so se pred njim oglašali Nemci, Italijani in drugi! Od tega, da stori vlada kaj izdatnega za Jugoslovane, je odvisen za bližno bodočnost ves napredek v gospodarskem razvoju Jugoslovani.

Zaloga.

Manitoie Black Rum.

To je najboljši za primes čaju.

KONJAK

prav dober, katerega se rabi tudi za zdravila.

Dobi se pri:

Frančišku Godnig-u
v Trstu,

ulica Acquedotto na oglu ulice del Toro

„Slovanski svet“,

ki izhaja na Dunaju po dvakrat na mesec na velikih straneh, nastopa sedaj svoje XII. leto. List dokazuje potrebo: 1. uvedena nacionalne avtonomije za vse avstro-ogerske narode; vsled tega zahteva odstranjenje dualizma in izvršenje raznih historijskih državnih prav še le po izvršeni nacionalni avtonomiji; 2. kulturnih vezij, katere nahajajo Slovani v cirilometodijski cerkvi, v rabljenju cirilice za literaturne jezike, v občeslovanskem literaturnem jeziku in v vsakovrstni narodni umetnosti. Politiška in aktuelna vprašanja presoja s stališča občeslovanskih interesov. Obvešča čitatelje o pol. in kulturnih dogodkih in delih, ki se vršé med Slovani ali so z njimi v sovisnosti in zvezi. »Slovanski Svet« stoji na leto 5, na četrletu 1 gl.; za učiteljstvo in dijaštvo 4, na četrletu 1 gl. Naročnina se pošilja upravništvu »Slov. Sveta« na Dunaj, IX Eisengasse 13.

Velika zaloga

solidnega pohištva in tapetarij

od

Viljelma Dalla Torre v Trstu

Trg S. Giovanni hiš. št. 5 (hiša Diana).

Absolutno konkurenčne cene.

Moje pohištvo donese srečo

ZALOGA POHIŠTVA

tvrdke

Alessandro Levi Minzi v Trstu.

Via Riborgo 21 in Piazza Rosario 2

(šolsko poslopje).

Zaloga pohištva in tapetarij vseh slogov lastnega izdelka. Bogato skladišče ogledal, vsakovrstnih slik, zimmic in pogrinjal. Na zahtevanje ilustrovan cenik zastoj in franco. Naročeno blago se stavlja na parnik, ali na železniško postajo, ne da bi za to računil stroške.

Namizna jabolka

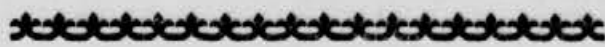
100 klg. 10 gld.

Denar naprej ali pa po povzetju.

Dobiva se pri

Ivanu Razboršek,

Šmartno pri Litiji.

Slovenke pri sv. Jakobu, pozor!

V ulici S. Marco št. 19 je

nova pekarija - prodajalnica,

katera ima na prodaj svež kruh, razne moke za fino in navadno pecivo, izborno maslo, frišno in kuhano, in raznošarne sladkarije po navadnih cenah. Sprejema domači kruh v peko. Naročeno pošilja se tudi na dom.

Priporoča se osobito slovenskim materam za pogosto obiskovanje, udani

Florijan Kompara.

Tržaška posojilnica in hranilnica,

registrovana zadruga z omejenim poroštvom,
ulica S. Francesco št. 2, I. nad.

(Slovenska Čitalnica).

Hranilne uloge se sprejemajo od vsakega, če tudi ni ud zadruga in se obrestujejo po 4%. Rentni davek od hranilnih vlog plačuje zavod sam.

Posojila dajejo se samo zadružnikom in sicer na vknjižbo po 5 1/2%, na menjico po 6%, na zastave po 5 1/2%.

Uradne ure so: od 9—12 dopoldne in od 3—4 popoldne; ob nedeljah in praznikih od 10—12 dopoldne.

Izplačuje se: vsaki ponedeljek od 10—12 dopoldne in vsaki četrtek od 3—4 popoldne.

Poštno hranilnični račun 816.004.

Svetoivančanom in okoličanom na znanje!

Podpisani javlja, da ima v svoji trgovini jestvin v ulici Giulia št. 64. (blizo bošketa) vsakovrstnih predmetov, spadajočih v to trgovino, kakor: riž, sladkor, kavo, vsakovrstne moke, fižol, testenine, olja, kis, mla, oves, otrobi itd., itd.

Grižon Nazarij.

Svoji k svojim!

Naznanjam sl. občinstvu, da sem odprl novo trgovino na drobno in debelo z jesi hom in finim oljem ter vsakovrstnega

kolonijalnega blaga

v ulici Poste Nuove št. 3

(hiša Brunner.)

Josip Starè.

Zaloga vina.

Podpisani naznanja slovenskemu občinstvu, da ima svojo zalogo pristnih dalmatinskih vin v Androna San Lorenzo (zadaj za magistratom).

Cena 34 in 36 novč. liter.

Razprodaja v vsakej množini od 5 litrov naprej; na zahtevanje se pošilja tudi na deželo.

Pristnost vina se garantira.

Naročbe se vsprejajajo v ulici del Pane št. 1. (uhod tudi Via Malcanton št. 6).

Jurij Lozić.

Pri moji tvrdki
Schivitz & Comp. v Trstu

se dobivajo
stroji vsake vrste in potrebščine k istim. Sesalke in brizgalke vsake vrste. Cevi iz kovin, kavčuka in platna. Medeni in broneni ventili, pipe itd. Orodje za obrtništvo in kmetijstvo. Vse iz prvih tu- in inozemskih tovarn. Nove posode »Emeri« in škropilnice proti peronospori svojega izdelka in druge.

Garantiram dobroto vsega blaga.

Cene nizke.

Velika zaloga v ulici Zonta številka 5.

Mat. Živic, inženir.

Izdelujem tudi načrte za napravo novih tovarn, mlinov, vodovodov, cest itd. — Moja tvrdka prevzame tudi izvrševanje istih del.

Blag. gospod
Gabr. Piccoli,

lekarnar „pri angelu“,
dvorni založnik Nj. svetosti
papeža Leona XIII.,
v Ljubljani, Dunajska cesta.

Brezje na Spodnjem Štajarskem, 14. nov. 1898.

Vaše blagorodje!

Ker smo se že velikokrat prepirali, da je ta Vaša tinktura za želodec, katero je rabila že cela moja hiša v najboljšim uspehom, res najboljši sredstvo zoper želodčne in tudi mnoge druge bolezni, se Vam iskreno zahvaljujem. Pa tudi gospodu, kateri me je na to izvrstno tinkturo opozoril, sem hvaležen.

To potrjujem s tem, da Vam izrečem svojo najiskrenejšo zahvalo v imenu cele moje družine ter Vas uljudno prosim, da mi pošljete zopet jedno skatljico tinkture za želodec s 12 stekleničkami in jeden lonček Glicerin Crème.

S spoštovanjem

Tomaž Dobek.

Posljite mi s poštnim povzetjem pod spodaj stoječim napisom 24 stekleničke izvrstne „želodčne esence“, ki se rabi v najboljšim uspehom

Ježef Čerško, župnik,
Vuhred.—Štajersko.

Posljite mi s poštnim povzetjem 12 steklenic Vaše želodčne tinkture. Naš gosp. župnik Belec jo vsakemu bolehnemu prav gorko priporoča in skoraj vsaki, ki jo rabi, se jako pohvalno o nji izrazi.

S spoštovanjem

Ivan Vidas

pri Sv. Martin-u, p. Sv. Nedelja,
S. Domenica & Albona, Istra.

AITE & ZADNIK

V TRSTU,

via Nuova, vogel via S. Lazzaro 8.

TRGOVINA

TKANIN IN MODE.

Velika zaloga
moških in ženskih stof za vse letne sezone.

Velik izbor
plaht, zagrinjal ter vsakovrstnega perila.

Zaloga drobnarije za šivilje, krojače in kitničarke. — Veliki izbor perkala in satina v najnovejšem risanju.

Sprejemajo se naročila moških oblek in perila po meri.

CENE NIZKE.

Za mnogobrojni obisk se priporočata udana
AITE & ZADNIK.

Varstvena znamka: SIDRO.

LINIMENT. CAPSICI COMP.

iz Richterjeve lekarne v Pragi

priporočano izvrstno, bolečine blažeče mazilo dobiva se po 40 nvc., 70 nvc. in 1 glđ. po vseh lekarnah. Zahteva naj se to

splošno priljubljeno domače sredstvo

vedno le v originalnih steklenicah z varstveno znamko „sidro“ iz Richterjeve lekarne ter vzame previdnostno samo steklenice s to varstveno znamko kakor originalni izdelek.

Richterjeva lekarna pri zlatem levu v Pragi.

BOGOMIL PINO,

urar v Sežani.

Zaloga ur za gospode in gospé, zlatih in srebrnih, z nikalom, nazidnih, budilk itd. itd. itd.

Vsakovrstne poprave

izvršujejo se točno in ceno.

**Spiritus sinapis compotusis
ALGOFON.**

Jedino sredstvo proti zobobolu, revmatič. glavobolu, migreni itd. Steklenica z navodilom stane le 20 nvc.

ter se dobiva jedino le v lekarni

PRAXMARER (Al due Mori) Piazza grande TRST
Paziti na ponarejanja.

Odlikovan
fotografski
„atelier“!

Acquedotto h. št. 25.

Usojam si, naznaniti sl. občinstvu, da sem na Acquedottu št. 25 odprl svojo filijalko. Atelier je urejen moderno in preskrbljen aparati najnovejšega zistema. Fotografije v vsaki obliki do naravne velikosti na papirje vsaki obliki do naravne velikosti platin itd. itd. Izdelovanje natančno, dovršeno. Cene kolikor sploh možno nizke. Posebno se priporočam v izdelovanje skupin rodbinskih in drugih; reprodukcij po vsaki, tudi že obledeli fotografiji, oljnatih slik, akvarelov; fotografij v naravnih barvah. — Kdor se hoče prepričati, naj blagovoli osebno obiskati moj atelier in si ogledati tam izložene slike! Atelier je na Acquedottu št. 25

Anton Jerkič,

odlikovan fotografski atelier.

V Gorici:
na Travniku 11.

V Trstu:
na Acquedottu 25.

M. U. Dr. Ant. Záhorský

priporoča svojo pomoč na porodih, abortih in vseh ženskih boleznih, kakor: nerednosti v perijodi, krvavenje, beli tok, neredna lega maternice itd., kakor sploh v vseh slučajih bolezni.

Ordinuje ulica Carintia št. 8, od 9. - 11. in od 2. - 4.

Cvet proti trganju.

(Liniment caspici).

Preiskušano mazilo — odpravlja bolečine pri kostibolu, ganju in revmatizmu. — Ena steklenica z navodilom 50 nvc. Razpošilja z obratno pošto najmanje dve steklenici

„Deželna lekarna pri Mariji Pomagaj“

Ph. Mr. M. Leusteka v Ljubljani.

Jakob Klemenc,
zaloga manufakturnega blaga

v Trstu, ulica sv. Antona št. 1.

priporoča častitim svojim odjemalcem svojo prodajalnico, preskrbljeno z vsemi manufakturnimi predmeti, zvezano s krojačnico za gospode.

Sokolska obleka kompl
glđ. 23.—

Havelok nepremočljiv
od 10 do 16 glđ.

Velik izbor

suknena in bombažna blaga za moške obleke, sraje iz žide, volne, lawn - tennis, platna itd., zapustnice, ovratnikov, perila za moške, ovratnic v vseh barvah in formah, nogovle, rut, jopke vseh vrst posebno za turiste in kolesarje, modnih predmetov, rokavice iz nitij in kože, dežnikov in solničnikov.

Povodom svečanosti jubileja Njegovega Veličanstva
velik izbor narodnih in avstr. zastav, transparentov

z avstrijskim orlom

po najnižjih cenah.

Na zahtevanje pošiljajo se uzorci vseh vrst z dotičnimi cenami, poštnine prosto.

„THE GRESHAM“

angleško zavarovalno društvo na življenje v Londonu.

Aktiva društva do 31. decembra 1897. . . . . Kron 159.997.579.—

Letno vplačilo premij in obresti do 31. decembra 1897. . . . . > 28.823.375.—

Izplačana zavarovalnina in obresti od obstanka društva (1848.) . . . . . > 343.860.067.—

V letu 1897. izdanih 7468 polie za glavnico od . . . . . > 67.331.351.91

Prospekti, ceniki in v obče vse druge informacije dopošljejo se vsakemu na pismeno vprašanje od niže imenovanega zastopstva, katero dopisuje v vseh jezikih.

Glavno zastopstvo v Trstu.

Via del Teatro št. 1, „Tergesteo“ Scala IV.

Iščejo se dobri agentje, zastopniki in potovalci.

Carl Greinitz Neffen,

Na Corsu št. 33.

podružnica Trst.

Piazza della Legna 2.

Železo in razno železno blago na drobno in na debelo.

Priporočajo svojo dobro sortirano zalogo

predmetov za stavbarstvo,

traverze, zaklepe, železo za kovače in fačon, stare železnične šine, držaje in ograje, vodnjake, pumpe, železne cevi in take iz vlitiga železa,

vse tehnične predmete, popolne naprave kopelji in stranišč, peči in štedilna ognjišča,

kuhinjsko, namizno in hišno opravo, železne meble in pred ognjem varne blagajne, nagrobne križe in obrobne ograje, orodja za vsako obrt.